

В алфавітному порядку



ПОЗИЦІЙНИЙ ДОКУМЕНТ

Сила в єдності – рішуча позиція виробників фруктів та овочів щодо впровадження Нітратної директиви ЄС та законодавства ЄС із захисту рослин

Плодоовочевий сектор належить до найбільш чутливих галузей економіки при впровадженні законодавства ЄС. Особливо у контексті реалізації Нітратної директиви ЄС та законодавства ЄС із захисту рослин виклики є значними. Навіть якщо багато аспектів щодо євроінтеграції України ще не визначені, вже сьогодні необхідно готуватися до можливих сценаріїв та вимагати від політики у Києві та Брюсселі практичних рішень. До такого висновку дійшли асоціації, що представляють інтереси виробників фруктів та овочів у Вінницькому регіоні. Це Аграрний союз України, ВІННИЦЯСАВИНПРОМ, Всеукраїнська аграрна рада, УКРСАДВИНПРОМ, УКРСАДПРОМ та асоціація «Ягідництво України», які 20 травня 2026 року у Вінниці провели консультації в рамках фахового діалогу «Виклики ЄС для плодоовочевого виробництва у сфері удобрення та захисту рослин у Вінницькому регіоні».

Асоціації поділяють мету Нітратної директиви ЄС — запобігати або зменшувати забруднення води. При створенні необхідної мережі пунктів вимірювання нітратного навантаження у ґрунтових водах важливо, щоб вимірювання чітко співвідносилися з масивами підземних вод та дозволяли однозначно ідентифікувати можливі навантаження від сільського господарства. Гідрологічні та технічні вимоги до створення й утримання такої мережі є дуже високими через її складність та значущість результатів вимірювань.

Якщо існує загроза забруднення води нітратами від сільського господарства (понад 50 мг нітратів на літр води), пріоритет повинні мати заходи («програми дій»), такі як консультації та добровільно скориговані стратегії удобрення господарств, а не адміністративні обмеження у веденні господарства. Взаємозв'язки процесів вимивання нітратів (тип ґрунту, покрив ґрунту, ухил ділянки, температура, опади, сівозміна тощо) мають, попри всю складність, бути основою для будь-яких заходів адаптації. Як і в теперішніх країнах ЄС, додаткові витрати, що виникають у зв'язку з Нітратною директивою ЄС, повинні компенсуватися, особливо тоді, коли фермери застосовують добрива відповідно до належної практики та з використанням сучасних технологій внесення. У будь-якому випадку Нітратна директива ЄС не повинна призводити до надмірного регулювання, а аспекти забезпечення продовольчої безпеки через сільське господарство мають бути належним чином враховані.

Застосування засобів захисту рослин у вирощуванні фруктів та овочів є для асоціацій, що представляють інтереси виробників Вінницького регіону, життєво необхідним. Вони висловлюють солідарність із фермерськими асоціаціями ЄС у тому, що науково обґрунтована

оцінка ризиків при реєстрації діючих речовин повинна знову стати пріоритетною, а підхід, орієнтований лише на небезпеку, має відійти на другий план. Солідарність асоціації також демонструють у вимозі щодо прискорення процедур реєстрації.

З огляду на те, що після вступу України до ЄС значну кількість українських діючих речовин буде виведено з обігу, а також враховуючи дедалі обмеженішу доступність діючих речовин і засобів захисту рослин у ЄС, асоціації особливо у плодоовочевому секторі бачать нагальну потребу у перехідних періодах та аварійних дозволах (emergency authorisations). Вони закликають уряд у Києві дозволити в Україні ті склади діючих речовин і формуляції засобів захисту рослин, які вже зареєстровані в одній із держав — членів ЄС. Вони вимагають проведення аналізу вузьких місць як перевірки фактів щодо доступності засобів захисту рослин у плодоовочевому секторі, аби вже сьогодні

1. Розглядати можливість надання аварійних дозволів (emergency authorisations) на застосування діючих речовин та подавати відповідні заявки.
2. Виявляти прогалини у забезпеченні достатньо ефективними засобами захисту та, з огляду на можливі пов'язані з цим втрати виробництва, заявляти про необхідність вжиття відповідних заходів на рівні Києва та Брюсселя.

Вони також стикаються з тими самими викликами, що й фермери в ЄС та промисловість, зокрема у досягненні мети управління ризиками з урахуванням конкретних культур і умов місцевості з використанням цифрових можливостей. Виробників засобів захисту рослин вони закликають — оскільки кліматичні умови, ґрунти та методи вирощування відрізняються — адаптувати свою продукцію до вимог України та спільно зробити доступність діючих речовин і засобів захисту рослин для плодоовочевих виробників більш прозорою. Вони вітають пропозиції Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів і Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства щодо пошуку рішень у спільному діалозі для уникнення дефіциту. Щодо вже необхідного з 2028 року свідоцтва про кваліфікацію для користувачів засобів захисту рослин та інспекції обладнання для внесення засобів захисту рослин асоціації вимагають встановлення відповідних перехідних періодів.

Для ефективного подолання викликів перехідного періоду, з якими стикаються виробники фруктів та овочів, асоціації вбачають необхідність у налагодженні особливо тісної та довірчої співпраці між Києвом і Брюсселем.

Асоціації розглядають адаптований перехід на законодавство ЄС як велику можливість для зміцнення суверенітету та незалежності Європи у сфері плодоовочевого виробництва.